

СТАНОВИЩЕ

от

Доц. Грета Великова Колева-Петкова, д.оз
Факултет по Обществено здраве и здравни грижи, катедра Здравни грижи
Русенски университет „Ангел Кънчев“
Член на научното жури съгласно Заповед Р-109-428/04.12.2024 г.
на Ректора на Медицински университет Проф. д-р Параскев Стоянов“ – Варна

Относно: Дисертационен труд на тема „**Компетенции и дейности на медицинската сестра като част от инвазивния кардиологичен екип**“ на Теодора Радева Димитрова по област на висшето образование 7. Здравеопазване и спорт, професионално направление 7.4. Обществено здраве и научна специалност „Управление на здравните грижи“ с научен ръководител Проф. д-р Соня Колева Тончева, д.оз.н.

Данни за процедурата

Със Заповед на Ректора на МУ-Варна № 109-531 от 02.12.2021 г. **Теодора Радева Димитрова** е зачислена като докторант в редовна форма на обучение в докторска програма „Управление на здравните грижи“ за придобиване на образователна и научна степен „Доктор“. Представени са всички необходими документи, включително Протокол за успешно положен изпит за покриване на докторантски минимум № Р-109-231/10.04.2023 г. и успешно положен изпит по чужд език, съгласно заповед № Р-100-443/26.07.2022., Теодора Радева е отчислена с право на защита със Заповед на Ректора на МУ – Варна № 109-428/04.12.2024 г.

Биографични данни и кариерно развитие

Теодора Радева Димитрова завършва ПМИ гр. Шумен като медицинска сестра общ профил през 1997г. Придобива ОКС „бакалавър“ по специалност „Социална педагогика“ към ШУ „Еп. К. Преславски“, ОКС „магистър“ по специалност „Управление на здравните грижи“ в МУ „Проф. д-р Параскев Стоянов“ гр. Варна. През 2022 г. придобива специалност по „Клинична социална работа“.

Професионалната и дейност като медицинска сестра започва през 1997 г. ЦСМП – Шумен, в последствие работи в УНГ към „МБАЛ – Шумен“ АД. През 2013г. започва работа в СБАЛК Мадара ЕАД, Шумен, като ангиографска медицинска сестра. През 2020г. след конкурс, назначена като „асистент“ във филиал Шумен на МУ „Проф. д-р Параскев Стоянов“, Катедра „Здравни грижи“. Членува в БАПЗГ, Българска асоциация по обществено здраве и Европейската асоциация по обществено здраве.

Актуалност на темата

Темата за компетенциите и дейностите на медицинската сестра като част от инвазивния кардиологичен екип е изключително актуална поради степента и динамичното развитие на инвазивната кардиология и съответно повишаващите се изисквания към компетенциите на работещите в тази сфера. Инвазивната кардиология изисква високо специализирани знания и умения. Медицинската сестра заема централна роля в тази област, поради активното и участие в подготовката, провеждането и грижата за пациента по време и след интервенционални процедури. Този факт изисква разширени компетенции, основани на задълбочени теоретични знания относно анатомията и физиологията на ССС, видовете ангиографски процедури, евентуалните усложнения е т.н. и практически умения за работа с високотехнологично оборудване и специфични

консумативи и др. Въвеждането на Протокол за работа на ангиографските медицински сестри би повишило увереността в работата и професионализма което неминуемо ще доведе до по-добра и качествено предоставена грижа за пациента и по-устойчиво развитие на здравната система.

Дисертационният труд, разработен от Теодора Димитрова е в обем от 116 страници, структуриран според стандартните изисквания, включващ: Въведение; Литературен обзор - актуалност на проблема; Методика на научното изследване; Резултати и обсъждане. В отделна глава е представен авторски **Модел на съвременна инвазивна кардиологична медицинска сестра и Протокол за дейностите на инвазивната медицинска сестра**. Обобщени са Изводи, Приноси и Предложения. Илюстриран е богато с 61 фигури, 19 таблица и 6 приложения. Библиографската справка съдържа 172 литературни източника, от които 46 на кирилица и 103 на латиница и 14 интернет адреса.

Литературен обзор

В първа глава с обем от 25 стр., авторката разглежда значимостта на ССЗ и в частност миокардния инфаркт като една от основните причини за смърт и инвалидизация по целия свят, засягащ предимно хора в активна възраст. В отделна рубрика е анализирано възникването и развитието на сърдечната катетеризация от началото на миналия век до днес, заедно с развитието на интервенционалните процедури и непрекъснатия процес на разработване и подобряване на средствата за възстановяване на коронарната перфузия. Проучени са възможностите и изискванията за сертификация и специализация на медицински сестри за работа в ангиографска зала, и възможностите за продължаващо обучение в редица държави. На базата на анализа на литературата се откроява специфичната роля на медицинската сестра в ангиографска зала и необходимостта от предоставяне на професионална подготовка, която ще гарантира осигуряването на качествена и безопасна грижа за пациента. На базата на направения литературен обзор се откроява актуалността на проблема в дълбочина и умението на авторката да синтезира и анализира избраната научна информация.

Методика

Във втора глава от дисертационния труд в обем от 14 страници е представена методиката на научното изследване, включваща цел, задачи, изследователски хипотези, обект и предмет, обхват на проучването, етапи и организация на провеждане, използвани методи и инструментариум на проучването.

Целта на дисертационното изследване е ясно формулирана. За изпълнението и са представени 8 задачи, които отразяват прецизно научно-изследователската работа на докторантката. Предложени са три работни хипотези. Организацията на проучването е коректно и ясно изложена. Изследователските етапи са представени нагледно в табличен вид. В изследването са обхванати 196 души, разпределени в три групи – пациенти, медицински сестри и експерти от седем болници и шест населени места. За постигането на научно-изследователските цели е разработен авторски инструментариум, подробно описан в настоящата глава. Приложен е комплекс от методи – социологически (анкетен, документален, дълбочинно интервю, SWOT анализ), експериментален (внедряване на Протокол за дейностите на инвазивната медицинска сестра) и статистически (обработка на данните със статистически пакет IBM Statistics - SPSS for Windows , ver. 19 и MS Excel 2021).

В трета глава са представени резултати от собствените проучвания в обем от **40 стр.** Представена е социо-демографска характеристика на изследваните групи респонденти чрез анкетно проучване – пациенти, медицински сестри и експерти. Групата пациенти в

болшинството си са от мъжки пол, със средно ниво на образование на възраст 51-60 г, Медицинските сестри (n35) са със трудов стаж над 20 год, като 11 от всички са с натрупан стаж в ангиографска зала. По отношение на експертите (лекари – инвазивни кардиолози и старши медицински сестри също се установява сериозно количество натрупан професионален опит.

Установява се категорично мнение за необходимостта от предварително обучение на медицинските сестри за работа в ангиографска зала, в условията на реална работна среда с наставник, предоставяне на допълнителна теоретична подготовка и възможност за поддържане и повишаване на квалификацията. Откроява се и необходимостта от специализация за медицински сестри, както и участие в обучителни курсове.

Изведен е основен мотивиращ фактор на желанието за работа в ангиографска зала – добрият микроклимат и екипната работа и динамиката на дейността. За постигане на ефективност в процеса на обучение са необходими добра концентрация, отговорност и дисциплина в работата, а периодът за адаптация варира в границите на 3-12 месеца. С повишаване на трудовия стаж на медицинските сестри се повишава и продължителността на адаптационния период.

Доказва се голямо доверие към медицинските сестри от страна на пациентите основано на компетентните, професионализма и проявата на емпатия по време на процедурата, водещи до понижаване нивата на стрес и тревожност.

Експертното мнение откроява необходимите качества на ангиографската медицинска сестра изразяващи се в отговорност и дисциплина в съчетание с комуникативни умения, наблюдателност, устойчивост на стрес и клинично мислене.

Въз основа на цялостното проучване са изведени няколко групи от компетенции на ангиографската медицинска сестра – клинични, технически и комуникативни. Дейностите на медицинската сестра включват различни задачи и отговорности от подготовката на пациента, по време на самата процедура, постпроцедурни грижи и административни задължения. Работата в условия на спешност, работата със специфична апаратура в стерилна среда и междупрофесионално сътрудничество е ежедневна, което категорично обуславя необходимостта от задълбочена предварителна подготовка за работа. Интересни са резултатите по отношение въвеждането на допълнителна документация, отразяваща дейността на медицинската сестра в ангиографската зала като почти половината от анкетираните не смятат за необходимо внедряването на такава. Изразява се съмнение за утежняване на дейността. Същевременно се установява положителна нагласа на експертите и медицинските сестри към внедряването на Протокол за дейности на инвазивната медицинска сестра.

Четвъртата глава от дисертационния труд е представен авторски теоретичен **Модел на съвременна инвазивна кардиологична медицинска сестра**. На базата на направения SWOT анализ са отразени редица конкретни заплахи. За предотвратяването им са изведени много точно необходимите лични и професионални качества, предоставящи стабилна основа за по-нататъшно професионално развитие на съвременната сестра и цялостна концепция за това как съвременната здравна грижа трябва да интегрира технологиите, човешките ценности и екипната работа.

Изключително е ценен разработения от авторката **Протокол за дейностите на инвазивната медицинска сестра**. Той предоставя основна информация за ангиографската зала и дейностите на медицинската сестра в различните роли които изпълнява при отделните процедури. Разработен е и **Фиш за дейностите по време на**

СКАГ, както и Алгоритъм на инвазивни сестрински дейности при кардиопулмонална ресуситация. Протоколът е експериментално внедрен в две ангиографски лаборатории, в два града за период от три месеца.

Експертната оценка и оценка от медицински сестри преди експеримента и след приключването му. регистрира позитивна нагласа по отношение на ефективност, безопасност и възможност за подобряване качеството на работа. Доказват се категоричните ползи за адаптацията и обучението на новопостъпили медицински сестри, и понижаване риска от допускане на пропуски и грешки.

Настоящото дисертационно изследване се характеризира с оригиналност и приносен характер. Приемам изведените от авторката **приноси с теоретичен характер и практико-приложен характер**, отразяващи научните и достижения.

Докторантката е отправила редица **предложения и препоръки** основани на получените резултати и са насочени към институции на национално ниво, съсловни организации и сдружения имащи отношение към неразрешените проблеми свързани с утвърждаване ролята на медицинската сестра които считам за уместни и адекватни.

Авторефератът е структуриран по главите от дисертацията като достоверно възпроизвежда съдържанието и. Развит е в рамките на 52 страници и е напълно достатъчен за придобиване на представа за качеството и съдържанието на дисертационния труд. Представен е списък от 3 научни публикации и участия, свързани с темата на Дисертационния труд.

Общи впечатления

Дисертационният труд и авторефератът са написани на ясен и научно коректен език. Докторантката е навлязла в дълбочина на изследваната проблематика, което показва, че притежава добра научна практика, и е способна коректно да интерпретира и анализира собствени резултати и да ги съпоставя с тези на други автори.

Не познавам лично докторантката Теодора Димитрова. Създавам впечатления от предоставените ми материали и дисертационен труд и считам, че притежава целенасоченост, последователност, професионализъм и прецизност в работата си.

Заклучение

Дисертационния труд е представен в завършен и добре оформен вид. Дисертационното изследване се отличава с оригиналност и значим принос за утвърждаването ролята и мястото на медицинската сестра в мултидисциплинарния ангиографски екип и цялостния лечебен процес.

Въз основа на цялостната оценка на предоставената ми документация считам, че докторантката покрива напълно изискванията на Закона за развитие на академични състав в Република България, както критериите и изискванията на НАЦИД и Правилника за развитие на академичния състав Медицински университет - Варна. Всичко това ми дава основание убедено да дам **положителния** си вот за присъждане на Теодора Радева Димитрова на образователната и научна степен „Доктор” по научна специалност „Управление на здравните грижи”.

14.01.2025 г.

Изготвил становището:

гр. Русе

Заличено на основание чл. 5,
§1, б. „В“ от Регламент (ЕС)
2016/679

доц. Грета Колева, д оз